

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація. У статті досліджено нинішній стан інвестиційної діяльності в Україні та запропоновано заходи щодо підвищення інвестиційного клімату та залучення інвестицій в державу.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиційний клімат, інвестиційна інфраструктура, залучення інвестицій.

Investment activity in Ukraine and its current problems

Abstract. The current state of investment activity in Ukraine is studied and measures to improve the investment climate and attract investment to the state are proposed.

Keywords: investment activity, investment climate, investment infrastructure, investment attraction.

У сучасних умовах інвестиційна діяльність є одним із найважливіших факторів розвитку економіки будь-якої країни світу. Значний приплив інвестицій у країну забезпечує створення конкурентоспроможних підприємств, використання передових технологій, створення ринкової інфраструктури, що в результаті призведе до зростання економіки в цілому. Розвинуті країни все більше акцентують свою увагу на залученні іноземних інвестицій. Саме тому, на сьогоднішній день, уряд України усіма силами намагається активізувати інвестиційну діяльність у державі. Нашу країну можна вважати привабливою для інвестора, оскільки Україна – одна із найбагатших країн Європи на природні ресурси, тут розвинена транспортна інфраструктура, високий рівень освіченості та професійної підготовки населення, одна із найнижчих в Європі вартість робочої сили, культурна спорідненість із європейськими країнами. Проте, з усіма перевагами, в Україні є чимало проблем, які блокують прихід інвестицій, а саме:

- Нестабільна економіка;
- Наявність корупції;
- Недостатньо розвинена інвестиційна інфраструктура;
- Низька платоспроможність великої частини населення;
- Недостатня підтримка новостворених підприємств;
- Суттєве податкове навантаження на суб'єкти господарювання;
- Недовіра до судової системи;
- Актуальною проблемою, яка блокує залучення інвестицій в Україну, є пандемія COVID-19.

За 2020 рік капітальні інвестиції в економіку України зменшилися на 38,2%, тобто 419,8 млрд грн. Найбільше падіння інвестицій сталося у сферах: охорона здоров'я та надання соціальної допомоги – 47,5%; мистецтво, спорт, розваги та відпочинок – 71,1%; освіта – 45,7%; промисловість – 43,6%; сільське господарство – 45,3%; будівництво – 39,7%; транспорт – 43,2%. При цьому минулого року стався різкий стрибок інвестицій у поштову та кур'єрську діяльність – на 634,7% [1], що є актуальною сферою зайнятості під час пандемії COVID-19. Для активізації інвестиційної діяльності уряд сформував стратегію економічного зростання, в основі якої лежить, власне, залучення інвестицій в Україну на наступні 5 років. За цією стратегією планується створення сприятливого бізнес клімату для майбутніх інвесторів. Влада запропонувала наступні заходи, які спрямовані на покращення інвестиційного клімату в державі:

- Приватизація та підвищення ефективності державних підприємств

Приватизація – це політика чи процес продажу, або передачі державної чи суспільної власності у руки приватних інвесторів [2]. Цей процес відкрив нові можливості для бізнесу в Україні, оскільки людина має право купити щось у держави. На сьогоднішній день існує поняття малої та великої приватизації, тобто мала приватизація – це купівля підприємств, вартість яких не перевищує 250 млн

грн., велика – від 250 млн грн. відповідно. Також, держава надає, так звані, «податкові канікули», якщо вартість інвестицій перевищує 10 млн дол. США, тобто такий суб'єкт господарювання звільняється від податку на прибуток на 5 років.

- Підтримка ММП (мікро- та малого підприємництва) – Програма «Доступні кредити 5-7-9%»

Реалізація цієї програми передбачає створення низки інструментів здешевлення та доступності кредитів для мікро- та малого бізнесу [3].

- ДПП (Державно-приватне партнерство)/Концесії

Планується дослідження залізничних станцій для старту пілотних проектів по їх концесіях (Харків, Дніпро, Вінниця, Хмельницький, Миколаїв та Чоп), також створення пілотних проектів ДПП у двох аеропортах (Вінниця та Рівне) [4].

- «Інвестиційна няня»

17 грудня 2020 року Верховною Радою України було прийнято Закон «Про державну підтримку інвестиційних проектів зі значними інвестиціями». Законом передбачено, що державна підтримка інвестиційних проектів зі значними інвестиціями може надаватись інвестору зі значними інвестиціями у таких формах:

- звільнення від податку на прибуток на 5 років, від сплати ПДВ та мита при ввезенні нового обладнання;

- надання права на користування земельною ділянкою для реалізації інвестиційного проекту зі сплатою орендної плати за спеціальними умовами;

- забезпечення об'єктами суміжної інфраструктури (автомобільні шляхи, лінії зв'язку, засоби тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерні комунікації тощо) шляхом будівництва/реконструкції такої інфраструктури за кошти держави [5].

На перший погляд здається, що вище перелічені заходи справді приваблюють потенційних інвесторів. Однак, актуальними проблемами даних дій є:

• Процес приватизації відбувається недостатньо прозоро, особливо це стосується великих підприємств;

- Велика частина державних підприємств є неактивними або збитковими [6];

- Податкові пільги не стимулюють інвесторів до вкладення додаткового капіталу;

• Проблема надання дешевих кредитів стартапам за програмою «Доступні кредити 5-7-9%» через відсутність застави [7].

Недостатньо лише створити заходи щодо залучення інвестицій в Україну, необхідною умовою є забезпечення їх виконання на практиці. Поруч із тим, кілька рекомендацій для реального залучення капіталу в економіку країни:

1. Здійснення ефективної антимонопольної політики, щоб запобігти монопольній діяльності, а також стимулювати розвиток здорової конкуренції;

2. Деретуляція, тобто зменшення контролю бізнесу зі сторони держави;

3. Створення ефективної інвестиційної інфраструктури в Україні;

4. Забезпечення максимально прозорого процесу залучення інвестора;

5. Боротьба з рейдерством;

6. Здійснення реформ, які спрямовані на спрощення системи оподаткування, дозволить зменшити ставки податків для усіх суб'єктів, що є значно ефективнішим стимулом, ніж надання податкових пільг [8];

7. Фіналізувати судову та податкову реформи. «Корупція у судовій системі та відсутність верховенства права є найбільшими ворогами іноземних інвестицій в Україну», - Марія Барабаш, президентка інвестиційної компанії A7 CAPITAL та співзасновниця Спілки українських підприємців (СУП) [9].

Отже, активізація інвестиційної діяльності можлива тільки шляхом здійснення рішучих, комплексних і послідовних заходів, які забезпечать створення найкращих умов для залучення інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Троценко Л. За рік інвестиції в Україну впали майже на 40%. *Кореспондент.net*. 24.02.2021. URL: <https://ua.korrespondent.net/business/economics/4331232-za-rik-investytsii-v-ukrainu-vpaly-maizhe-na-40>.

2. Приватизація. Матеріал з Вікіпедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Приватизація>.

3. Урядовий портал. Уряд затвердив постанови, які запускають державну підтримку мікро- та малого підприємництва на 24 січня 2020 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-postanovi-yaki-zapuskayut-derzhavnu-pidtrimku-mikro-ta-malogo-pidpriyemnictva>

4. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Економічна стратегія: зростання через інвестиції на 17 лютого 2020 року URL: <https://drive.google.com/file/d/1YShUX85F9aawBCDeCu68X0BLoivaNLhp/view>

5. Інформаційне управління Апарату Верховної Ради України. Прийнято Закон "Про державну підтримку інвестиційних проєктів зі значними інвестиціями" на 17 грудня 2020 року. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/201090.html>

6. Прохоров Б., Яблоновський Д. Велика та мала. Шлях приватизації від невдач до прозорості. *Vox Ukraine*. URL: <https://voxukraine.org/uk/velika-ta-mala-shlyah-privatizatsiyi-vid-nevdach-do-prozorosti/>

7. Чому підприємцям відмовляють у наданні дешевих кредитів року – Мінфін. *Liga 360*. URL: https://biz.ligazakon.net/news/196074_chomu-pdprimtsyam-vdmovlyayut-u-nadann-deshevikh-kreditv---mnfn

8. Маркуц Ю. Безпорадні «інвестняні»: чому звільняти інвесторів від податків і зборів – не кращий варіант. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/01/28/670457/>

9. Барабаш М. Кешбек за інвестора, або як залучити інвестиції в Україну *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/02/17/657142>

Танкевич Анастасія-Анна Василівна, студентка III курсу Національного університету «Львівська політехніка», Львів, e-mail: anastasiia-anna.tankevych.ek.2018@lpnu.ua

Лесик Лілія Іванівна, кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки підприємства та інвестицій, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, e-mail: liliiia.i.lesyk@lpnu.ua

Tankevych Anastasiia-Anna V., 3rd-year student of Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: anastasiia-anna.tankevych.ek.2018@lpnu.ua

Lesyk Lilia I., PhD in Economics, Associate Professor, Department of Business Economics and Investment, Lviv Polytechnic National University, Lviv, e-mail: liliiia.i.lesyk@lpnu.ua